KORRESPONDENT
HANDLOWY, PRZEMYSŁOWY I ROLNICZY

Korrespondent Handlowy, Przemysłowy i Rolniczy, wychodzi dwa razy na tydzień przy Gazecie Warszawskiéj.

Dnia 22 Sierpnia — Nro 67. — Roku 1842.

WIDOKI
Gospodarsko-Przemysłowego Stowarzyszenia.

Zapatrując się na te wielkie wydatki, jakie ponosić muszą właściciele młynów deptakowych, tak na zakupienie, jak i utrzymanie koni, których liczba najczęściéj dochodzi do dwudziestu i kilku dla jednego młyna; a nadto, gdy takowe po półroczném deptaniu już zmieniane być muszą, w celu aby nie ponieść strat większych... Zważając nadto, że nad wyliczone tu koszta, którą są zwyczajne i ciągle po sobie następujące, wydarzają się i nadzwyczajne niekiedy tak, że i cała stajnia koni wypadnie; wówczas straty nieprzewidziane grożą częstokroć upadkiem i klęską dla właścicieli!.. a stratą dotkliwą dla kraju!... kiedy w zakładach jednego tylko rodzaju, z najpotrzebniejszych domowych zwierząt, tak znaczna liczba wyniszczać się musi.

Otóż już koszta, już straty, jakie dotykają właścicieli młynów, jak równie i ta praca, która z ubytkiem dla innych potrzeb w kraju wyniszcza konie, a nadto już sama potrzeba podobnego młynu, jaka ciągle czuć się daje po wszystkich częściach kraju zbożowego, spowodowały mnie wspólnie, że zwróciłem na ten niedostatek i potrzebę w gospodarstwie krajowém, całą moją uwagę.

Jakoż pracując przez lat kilka, zająć się musiałem przedewszystkiem ułożeniem planu postępowania w téj pracy; a tak znalazłem za najpierwszą potrzebę i trudność do pokonania, wyciągnięcie teorji z młynów deptakowych, jakie są obecnie w Warszawie w ciągłém użyciu. Albowiem wiedząc zkądinąd jak wiele potrzeba siły do obracania kamieni młyńskich, ztąd łatwo spostrzegać się dało, że siła użyta z pięciu koni na raz, jest ze stratą stosowana. — Tak badając znalazłem, że siła wymieniona rozkłada się na sześć części różnéj ilości czyli na treść odnóg różnego stopnia, z których jedna odnosi się do oporu właściwego, to jest na skutek obracania dwóch kamieni, a zaś pięć do oporów przypadkowemi mechanice zwanych, na które siła rozkłada się i naprożno wywiera ciśnienie.

Tu znowu po zupełném wyczerpaniu wszystkich wypadków, nowa objawiła się potrzeba wyrozumienia wszystkich warunków, jakim młyn poprawny odpowiedzieć powinien? tak pod względem mielnictwa krajowego jako też i potrzeb, jakie się objawiają w całym kraju. Wiadomo, że mąka marymontska wymielana w Warszawie, która dla swéj dokładności i piękności, poszukiwana jest we wszystkich stolicach Europy, wynaleziona w Marymoncie, w odległości o pół mili od Warszawy leżącym. Jéj zaś dokładność jest otrzymana skutkiem rozumowanego mielnictwa: do czego koniecznie potrzeba, ażeby młyny miały ruch ciągle jednostajny. — Owóż dla tej jedynie przyczyny deptaki chociaż z poświeceniem kosztu i koni, musiały być przyjęte i wprowadzone w użycie dla wymielania mąki marymontskiéj.

Teraz po zupełném wyczerpaniu wszystkich wykrytych wypadków za pomocą wyciągnięcia teorji, a następnie po ścisłém wyrozumieniu warunków, jakim młyn poprawny odpowiedzieć powinien, zająłem się wynalezieniem nowego całkiem w maszynerji układu organów, którego mechanizm i jego działania, tak co do prędkości i siły, jako też jednostajności biegu kamieni, ściśle odpowiada ą warunkom następującym:

1) W każdym młynie deptakowym po przerobieniu takowego, jeden koń chodząc po równéj ziemi lub na pomoście, krokiem stępym, ciągnąć będzie opór odpowiedni ciężarowi niespełna dwa centnary. — Zatém koń jeden i na odmianę drugi, na przemian chodząc i odpoczywając po godzin kilka, pracować będą mogli bez nadwerężenia sił przez lat tyle, jak przy każdéj zwyczajnéj pracy.

2) W młynie wynalezionym, bieg obrotowy kamieni będzie tak jednostajny, jak na teraz tylko w dobrze zrobionych deptakach znajdować się może.

3) Każdy młyn po przerobieniu, wymielać będzie mąki marymontskiéj lub innéj w takiéj saméj ilości i jakości, w jakiéj na teraz wymiela, to jest: jeżeli nateraz wymiela 120 korcy na tydzień, to i po przerobieniu tyleż wymielać będzie.

4) Młyn obecnie wynaleziony nie ma nic wspólnego z młynami ciagnionemi, jakie dotąd są znane: albowiem czy koń pójdzie prędzéj czy powolniéj, to na

jednostajność obrotów kamieni nic nie wpływa, tak dalece, że kiedy konia przeprzągać będą, to i przez ten czas młyn mleć nie przestanie, a nawet ruch zachowa jednostajny.—Skutek wszakże już otrzymałem w modelu przez wynalezienie nowego organu, który nabytą siłą do 4ch minut jednostajny bieg zachowuje.

5) Młyn nowego układu nie zawiera w sobie żadnéj gorącéj siły, jakiemi są: siła wiatru, wody, ognia lub siła pary; a nadto, oprócz wymienionych, ukrywa się jeszcze jedna siła mechaniczna w każdym rodzaju młynów, to jest siła odśrodkowa. Wiadomo bowiem, że kamienie w razach, gdy ziarno całkiem wymielą, wówczas szybkością obrotów rozpędzone, ulegając sile odśrodkowéj... pękają! a rozrucając odłomy, łamią machiny, burzą budynki; z czego dwojakie wypływają straty: pierwsza wykład na naprawę, druga niedochód przez czas niemielenia; jak to miało miejsce w roku 1809 w jednym z młynów wiatrakowych przy Placu Broni, i z znowu przed kilku laty w młynie parowym na Solcu. W czém nadal zapobiegając, wynalazłem organ ochronny, który zabezpiecza od podobnych przypadków. Więc każdy młyn poprawny, będzie organem ochrony zaopatrzony.

Mechanizm nowo-wynaleziony ciągłego młynu, już od roku jest w modelu wystawiony, w którym czynione próby, doświadczenia i obrachowania, uzupełniły oddawna wszelką pewność utwierdzającą o nieomylności mającego się wystawić młyna.

Teraz pozostaje jeszcze odpowiedzieć na powszechne pytanie, które jest że tak powiem, ciągnącym się echem wypadków z odległych lat. Jest to: czy machina uda się podług modelu?... Machiny od połowy wieku coraz silniéj zajmują świat przemysłowy a nawet i polityczny... przeto stały się przedmiotem powszechnéj dążności i ciągłych usiłowań: ztąd też ludzie naukowi, co się poświęcali badaniom, i mężowie pełni ducha obywatelskiego, co wspierali ich usiłowania; dla posunięcia bąć nauk, bąć przemysłowości, przynieśli nieobliczone korzyści dla społeczeństwa ludzkiego!... Tak Rondelet robił rozliczne doświadczenia ze spójnością czyli mocą drzewa i metalów wszelkiego rodzaju, a to w celu wynajdywania i oznaczenia mocy organów. Tak Kontumb przez obszerne próby ocenił opory tarcia, i oznaczył prawidła do wynajdywania siły, na pokonanie ztąd powstającego oporu. — Tak daléj Duleau, Roberson, Buchanan, Etelwein, Bougeur i t. d., każdy z tych osobny badając przedmiot; zgłębili wszystkie przyczyny wszelkich przeciwnych wypadków, jakie okazywały się w machinach budowanych z modelów. Niezaprzeczenie wszystkie przeciwne wypadki powstawały naprzód: z niewiadomości mocy materjałów, np. mosiądzu, żelaza, wszelkiego rodzaju drzewa i t. p., a ztąd jeżeli organa były zrobione za cienkie, to się uginały, lub też ulegały załamaniu się: i znowu przeciwnie gdy zrobione były za grube, to swoim ciężarem sprawiały wielki opór tarcia. Owóż to są pierwsze główne przyczyny, które zrządzały przeciwne wypadki. Powtóre: niewiadomość, jakie są stosunki samego tarcia ocierających się po sobie różnorodnych powierzchni, jako to metalów, drzewa i t. d., również stawiały mozolne trudności do obliczenia potrzebnéj siły, na pokonanie ztąd wynikającego oporu. A nadto sam ciężar ze składowych części machiny, oraz opór z niegiętkosci lin, powrozów i t. d., równie nie miały żadnego prawidła do obliczenia. Lecz wiek w którym żyjemy, usunął już wszelkie wątpliwości przez zastosowanie prawideł i wyłożenie w tablicach stosunków, jakie nam podali wymienieni mężowie dla obliczenia w każdym przypadku, gdzie i z jakich przyczyn mogą wydarzyć się zawady.... A tak, ustały już wszelkie obawy i niepewności, aby machina nie udała się podług modelu.

O korzyściach.

Z obrachunków rocznych przez utrzymujących młyny deptakowe, okazało się, że utrzymanie 20tu koni, jako to: siano, słoma, otręby, koszt rocznéj wymiany, kuracja, lekarstwa, zaprzęgi, utrzymanie stajennych, biorąc średnio rocznie - - - - złp. 15,000

Ponieważ w przerobionym młynie potrzebny będzie koń jeden i na odmianę drugi, więc dwa konie przeciw 20tu, jest jak 1 do 10, zatém koszt utrzymania będzie w tymże samym stosunku, to jest dziesięć razy mniejszy, co czyni rocznie - - - - złp. 1,500

które odciągnąwszy od summy wydatków na teraz łożonych, wykaże oszczędności na każdy rok - - - - - - - złp. 13,500

Ztąd wykazuje się, że każdy młyn powiększy swój dochód o złp. 13,500 rocznie; albowiem pozwólmy, że młyn deptakowy biorąc średnio, przynosi wpływu rocznie - złp. 30,000

A ponieważ potrzeba odciągnąć wydatki roczne - - - - - - - złp. 15,000

Więc pozostaje czystego dochodu rocznie złp. 15,000

Kiedy po przerobieniu młyn ulepszony czynić będzie 28,500 złp., gdyż od wpływu obecnie przyjętego - - - - złp. 30,000

Odciągnąć wydatki roczne - - złp. 1,500

Będzie zatém czystego dochodu rocznie złp. 28,500

Już liczby wykazały jakie będą korzyści dla właścicieli młynów; teraz więc z porządku rzeczy zapewnić się należy, jakie też będzie wynadgrodzenie dla wynalazcy?...

Ponieważ pracowałem lat kilka naprzód: nad wyciągnięciem teorji; powtóre: nad wynajdywaniem i układaniem stosownych kombinacji, przy wynajdywaniu nowego mechanizmu; potrzecie: nad układem i budową modelu w miarach zmniejszonych, dla wyrażenia tych wszystkich działań, jakie młyn poprawny właściwéj wielkości zawierać w sobie będzie: a gdy teraz znowu rzecz wymaga wyłożenia na nowo kosztów na przerobienie pierwszego młynu, dla naocznego utwierdzenia się o rzeczywistości wynalazku; przeto tak rozległe trudy i tak liczne wydatki, wymagają nateraz pewności zwrotu i wynadgrody. W czém chcąc się zabezpieczyć, nie mogę dla przerobienia jednego lub dwóch młynów narażać się na nowe wydatki, dopókąd nie będę miał pewności zaręczającéj do przerobienia 10 lub 12 młynów. Tak znowu z drugiéj strony pragnę, iżby osoby przystępujące do skontraktowania, w niczém nie były narażone na żadną

stratę lub ryzyko; i dla tego obmyśliłem następujący sposób, to jest: iżby mające się zaliczyć zadatki, złożone były za ręką, np. w Banku Polskim, lub w którym z domów handlowych, a od którego otrzymają zapewnienie w następującej treści: »W razie gdyby w określonym czasie po przerobieniu pierwszego młynu, wynalazek nie odpowiedział swojemu celowi, przeto kontrakt straciłby swoją moc, a każdy złożony zadatek odbierze wraz z procentem po 4 od sta.«

Przeto tym sposobem obiedwie strony tak wynalazca jako i nabywca, nie będą narażeni na żadną stratę ani ryzyko.

Przerobienie młynu deptakowego kosztować będzie, przyjmując cenę średnią 36,000, mówię cenę średnią, bo przerobienie musi być zastosowane do miejscowości, gdyż nie wszystkie młyny są na jeden wymiar budowane, a ztąd i skutek użytecznego działania, nie w każdym jest jednakowy.

Cena obecna na pierwszy rzut oka, może się zdawać za wysoką, lecz weźmy tylko przychód pierwszego roku, po przerobieniu który podług przyjętego wyrachowania, czyni złp. 28,500. Dodajmyż do tego wartość pozostałych koni, które nadal już będą niepotrzebne, zatém przychód z jednego roku, i oszczędność z pozostałych nad potrzebę koni, już uzupełniają cały nakład na przerobienie.

Zachodzi jeszcze jedno pytanie: kiedy złp. 36,000 ma kosztować samo przerobienie, a więc przez ten nakład winna się powiększyć wartość całego młynu?...

Wiemy z doświadczenia, że nie można powiększyć intraty bez nakładu kapitału!.. a więc jeżeli młyn po przerobieniu powiększy swój przychód rocznie, pójdzie zatém, że i młyn z całym swoim zakładem powiększy swoją wartość: albowiem procent czyli przychód roczny, zawsze okazuje wartość całego zakładowego w machinie kapitału:

Rozpoznajmyż teraz do jakiéj wysokości podniesie się rzeczona wartość, stosunkowo każdego młynu po ulepszeniu onego.

Młyn, który czyni nateraz biorąc średnio rocznie 15,000 złp., niech kosztuje stosunkowo z całym swoim zakładem złp. 50,000. Wiemy już, że młyn ten sam po przerobieniu skutkiem wykazanéj oszczędności, bo co rok oszczędzać będzie 13,500 złp., zatém przynosić będzie czystego dochodu rocznie złp. 28,500. Owoż w stosunku dochodu rocznego powiększy się wartość młynu z całym zakładem, a którą okażą nam liczby przez następującą regułę procentową, np.

Tak się ma przychód do przychodu jak kapitał do kapitału czyli 15,000 do 28,500, jak 50,000 do X. ztąd X czyli wypadek wartości całego zakładu podniósł się do 95,000; bo 28,500 rozmnożone przez 50,000 a podzielone przez 15,000, dają na wypadek złp. 95,000. Widzimy przeto, że po przerobieniu podniesie się wartość całego kapitału zakładowego młyna z 50,000 do 95,000 złp. bez mała w dwójnasób.

Ponieważ już znaleźliśmy do jakiéj wysokości podniesie wartość po przerobieniu młyna, pozostaje nateraz wykazać czyli nakład nie jest za wysoki?

Wiemy już, że zakład całego młynu biorąc średnio, kosztuje złp. 50,000; a zaś nakład na ulepszenie złp. 36,000, więc razem 86,000 złp.— Owoż gdyby wartość młynu miała się powiększyć przez nowy nakład na ulepszenie, przeto nie podniosłaby się wyżéj nad 86,000 złp. Lecz ponieważ ta wartość podnosi się w stosunku oszczędności, to jest w stosunku złp. 28,500, które młyn przynosić będzie po ulepszeniu, dla tego dochodzi do 95,000 złp. Z czego oczywiście widzimy, że nakład na przerobienie jest za mały o 9,000 złp. i powinienby wynosić nie 36,000, ale 45,000 złp.; a zatém summa na przerobienie 36,000 widzimy że jest o piątą część mniejsza nad tę wartość, jakiéj młyn nabędzie po przerobieniu.

Przedmiotem więc gospodarsko-przemysłowego stowarzyszenia, będzie ocalenie koni przez poprawę i ulepszenie młynów deptakowych. Celem więc doprowadzenia do skutku, otwiera się lista przedwstępna podpisów, a to dla uzupełnienia naprzód zamierzonéj ilości podpisów czyli piszących się w zamierzonej liczbie 10 do 12, w celu mających się przerobić młynów.

Jest to na teraz jedynie sama deklaracja, a zaś warunki jakie osobnym kontraktem zobowiązywać będą, są następujące:

§ 1. Każdy przystępujący do stowarzyszenia, zawiera kontrakt z umocowaną osobą lub stroną i składa zadatek złp. 8,000. Ponieważ warunkiem jest, że każdy nie ryzykuje, a nawet procentu nie straci; dla tego każdy na wymieniony zadatek, mający się złożyć w Banku Polskim, lub w jednym z domów handlowych, otrzyma zapewnienie na piśmie: że w razie gdyby wynalazek nie odpowiedział zamierzonemu celowi, a zatém kontrakt straciłby swoją ważność, a każdy złożony przez siebie zadatek, odbierze wraz z procem po 4 od sta.

§ 2. Złożone pieniądze zadatkowe winne być w monecie brzęczącéj albo w papierach bankowych. Można wszakże będzie złożyć i w listach zastawnych, lecz pod warunkami następującemi: pierwszy: aby uzupełnić dopłatę do wartości sto za sto; drugie: aby zobowiązanie nie miało miejsca, iżby złożone listy z temi samemi numerami miały być zwrócone w razie, gdyby złożone zadatki musiały być zwrócone z warunku w § pierwszym zastrzeżonego.

§ 3. Numer bieżący na zawartych kontraktach daje prawo pierwszeństwa do otrzymania przerobić się mającego młynu, i tak: Nr. 1szy będzie miał naprzód przerobiony młyn, zaś drugi po nim i t. d.; a zatém każdy porządkiem bieżącego numeru, otrzyma przerobienie swojego młynu, a to bez żadnéj zwłoki.

§ 4. Przerobienie tak maszynerji jako i kiratu w miejsce tarczana deptakowego, podług ułożonego planu, nie będzie dłużéj trwać na dni 20, wszakże wszystkie organa, jakie wchodzą w skład przerobienia, naprzód będą przygotowane.

§ 5. Lista stowarzyszenia ogranicza się na liczbie obejmującéj ilość numerów 12, poczém lista zamkniętą zostanie. Po zupełnem zaś wyrobieniu nowego mechanizmu dla stowarzyszonych; cena dla następnych przerobień podniesioną zostanie do złp. 45,000.

Przy widokach tak znacznego procentowania, równie wznioślejszy cel przewodniczy, albowiem prowadzi do ocalenia koni, a zatém nie tylko właściciele młynów, lecz i niewłaściciele znajdą widoki do stowarzyszenia: nie zachodzi bowiem żadna wątpliwość że po przerobieniu pierwszego młynu i po utwierdzeniu onego próbami utworzy się nie mała ubiegalność dla przerobień następnych.

Ponieważ ogłoszenie niniejsze wyłącznie ma za cel aby przedewszystkim zebrać zamierzoną ilość podpisów od osób którzyby życzyli sobie mieć młyny przerobione; jak równie i od niewłaścicieli młynów a chcących mieć udział w nabyciu akcyi, których warunki po zebraniu 12tu podpisów ogłoszone będą, przeto obecnie aby więc nie utrudniać wyznaczeniem na to osobnych dni, lub godzin; dla tego zbieranie podpisów przyjąć raczył W. Spiski w handlu swoim przy ulicy Krakowskie Przedmieście Nro. 376, gdzie równie udzielane będą wiadomości o dalszym postępowaniu dla życzących przerobienia młynów, oraz osobnego porozumienia się z podpisanym.

Warszawa dnia 20 Sierpnia 1842 roku.

Leon Kuhajewski.

RAPORT HANDLOWY.

(Wprost z Londynu.)

Słońce znowu wschodzi dla Anglji! Istotnie w ostatnich miesiącach i tygodniach świeciło ono tak potężnie, że wydało nam żniwo najbogatsze i najobfitsze jakie najstarsi ludzie pamiętają. Tak przynajmniéj brzmią raporta ze wszystkich okręgów Anglji Szkocji i Irlandji, nie wątpimy że rezultat ten w ciągu kilku następnych tygodni zostanie osiągnięty nawet przy miernie pomyślnéj pogodzie która jednak teraz tak jest piękną iż nie można życzyć piękniéjszéj.

Naturalnie powstaje zapytanie i już tyle razy ponowiło się ono w ostatnich dwóch latach, czy ostateczności w handlowem usposobieniu kraju i w położeniu klas pracujących i w naszych stosunkach z obcemi narodami, nie mogą być usuniętemi? — Gdyby to było podobném, możnaby bez zakłócenia używać pomyślności obfitych lat, nie będąc wystawionemi na szkody niepłodnych lat w tak wysokim stopniu, jak to objawiło się w ostatnich czasach. Ale przeciw wypadkom natury, wprost i bezpośrednio, nie może wdawać się żadne prawodawstwo, tak aby ich skutek nie dał się szkodliwie uczuć. Wszystko co można uczynić, jest wynalezienie i wprowadzenie dobrych praw, któreby wspierały handel i przemysł rękodzielniczy i klasom pracującym dostateczne pożywienie zapewniały w takiéj wartości pieniężnéj, ktoraby zostawała w rozsądnej proporcji z wysileniami jakie nasi fabrykanci czynić muszą, aby współubieganie się z naszymi sąsiadami wewnątrz i zewnątrz Europy nietylko utrzymać, ale w każdym przypadku odnieść zwycięztwo, bo przemysł fabryczny jest głównem źródłem pomyślności w tym kraju, który przez produkta natury i położenie jeograficzne, do tego wyłącznie zdaje się być powołanym. Ale te mądre prawa, chociaż znamy ich naturę i dążności, chociaż wiemy czego potrzeba krajowi, albo weale tu dotąd nieistnieją, albo dopiero niedawno wprowadzone zostały w użycie, i to nawet tylko przez pół środki, z których w czasie niedostatku można się także tylko pół pomocy spodziewać. Zawiść stronnicza w ostatnich czterech latach nie dozwoliła wprowadzić lepszych i dzielniejszych praw, których tak bardzo było potrzeba.

We wszystkich licznie zaludnionych i uczenie uprawianych krajach, mianowicie w Anglji i Szkocji, często czyniono uwagę, iż po szeregu płodnych lat, następuje kilka nieurodzajnych. Przeciw wpływowi pogody, żadna uprawa nie może bezwarunkowo działać; ale to jest pewnem, że po kilku latach taniości cen, ziemia z mniejszym kosztem a może nawet z mniejszą starannością bywa uprawianą, albo przeciwnie z większém wysileniem jeśli przez parę lat cena zboża była wysoką. Taki skutek objawił się tutaj, kiedy od 1833 do 1836 roku ceny pszenicy były tu tanie i nawet nadzwyczajnie niskie. Urzędowa średnia cena tych lat, była jak następuje: 1833 r. 52 szyl. 11 p., 1834 r. 46 szyl. 2 p., 1835 r. 39 szyl. 4 p., 1836 r. 48 szyl. 6 p. za kwarter. Łatwo zatem pojąć, że nasi agrykulturyści w następnych latach mniéj czynili wysileń ku produkowaniu pszenicy, a ponieważ pogoda od od 1837 do 1841 roku w czasie żniw bardzo była niepomyślną, powstały przeto znowu wysokie ceny, które w przecięciu podług urzędowych wiadomości wynosiły: 1838 r. 64 szyl. 3 p., 1839 r. 70 szyl. 4 p., 1840 r. 66 szyl. 5 p., 1841 r. 67 szyl. 4 p. za kwarter.

(Dokończenie nastąpi.)

KURS GIEŁDY WARSZAWSKIEJ.

Dnia 26 Sierpnia 1842.		żądają R. s	żądają k.	dają R. s	dają k.
1. WEXLE.					
Berlin 100 talarów . . .	2 M. .	93	15	93	—
Gdańsk 100 talarów . . .	2 M. .	93	15	9[illegible]	—
Hamburg 300 m. k. . . .	2 M. .	140	10	139	45
Londyn fun. sterlin. . . .	3 M. .	—	—	6	30
Lipsk 100 talarów . . .	2 M. .	—	—	—	—
Moskwa 100 rub. sreb. . .	1 M. .	99	—	98	75
Petersburg ditto . . .	1 M. .	99	—	—	—
Paryż 300 franków . . .	2 M. .	75	—	74	70
Wiedeń 150 zł. reńskich . .	2 M. .	96	70	96	60
Wrocław 100 talarów . .	2 M. .	93	15	93	—
2. MONETY.					
Rossyjskie Imperjały.		—	—	—	—
Holend. dukaty nowe.		—	—	—	—
ditto stare ważne		—	—	—	—
Frydrychsdory Pruskie		—	—	—	—
Rossyjskie assygnaty		—	—	—	—
Austrjackie bilety bankowe za 150 złr. . .		—	—	—	—
3. PAPIERY.					
Listy zastawne białe, daw. bez kup. (*) . .					
ditto ditto nowe		14	82	14	79
Obligi skarbowe na zł. 1000 . . .		—	—	—	—
Obligacje cząstkowe na zł. 500 . . .		—	—	—	—

(*) Wartość kuponu kop. 10 2/3.